

CENTRUM VOOR
MILITAIRE GESCHIEDENIS

CENTRE
D'HISTOIRE MILITAIRE

39

INVENTARISSEN

INVENTAIRES

Richard BOIJEN
Hoofd Documentatiecentrum

Inventaris van het archieffonds
"VERSTERKINGEN - MILITAIRE DOMEINEN"

-2005-

Koninklijk Legermuseum
Jubelpark 3
Brussel

Musée Royal de l'Armée
Parc du Cinquantenaire, 3
Bruxelles

ISBN : 90-71936-20-1
D/2005/0935/1

VERSTERKINGEN - MILITAIRE DOMEINEN

Inleiding

Het archieffonds "Versterkingen - Militaire domeinen" beslaat ongeveer 10 lopende meter. Het overgrote deel van deze archieven zijn afkomstig van de Algemene Directie van de Genie Fortificaties en van de diverse directies genie van de diverse versterkte plaatsen en provincies. De stukken uit de Franse en Hollandse periode kwamen via het zgn. "Dépôt de Guerre" bij de directie genie terecht. Deze stukken werden door de Generale Staf rond de jaren 1920-19:5 naar het Legermuseum overgebracht.

In de loop der jaren echter werd het archieffonds herhaaldelijk gesplitst, gevolgd door een poging het opnieuw in originele vorm te herstellen, waarna weer een splitsing per versterkte plaats doorgevoerd werd enz. Het werd nog ingewikkelder toen vooral tijdens het interbellum nog diverse stukken, die van elders kwamen, aan dit fonds toegevoegd werden. Het gevolg is dat het onmogelijk geworden is dit archief, dat eigenlijk het archief van de Genie is, terug in zijn oorspronkelijke vorm terug te zetten.

In de jaren 1960 en begin 1970 heeft een opdrachthouder van het Legermuseum, dhr. F.E. Stevens archieven op een betere manier geordend en ze per versterkte plaats bijeengebracht. Hij was tevens begonnen met een eerste poging tot inventarisatie ervan. Op dit stramien hebben wij verder gewerkt.

De documenten uit dit archieffonds omvatten op enkele uitzonderingen niet te na gesproken de periode gaande van het midden van de 18e eeuw tot de eerste jaren van de 20e, De oudste stukken gaan zelfs terug tot het laatste kwart van de 17e eeuw. Het gaat hoofdzakelijk over versterkingen en versterkte plaatsen. Daarnaast zitten er ook bundels tussen betreffende de militaire domeinen van het kamp van Beverlo, Brasschaat, Diest.

Naast de Belgische versterkingen zijn er eveneens documenten betreffende versterkingen In Frankrijk, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland.

De documenten zelf zijn van diverse aard. Uiteraard bevinden er zich vele stukken in over de bouw, afbraak onderhoud e.d. van de forten en versterkingen. Daarnaast zijn er de belangrijke documenten uit de Franse, Hollandse periode en van de eerste jaren van de Belgische onafhankelijkheid. Zeer interessant zijn hierbij de zgn. "Memorie van aanval en verdediging" die niet alleen een goede beschrijving van de versterkte vesting geven, maar tevens een historisch overzicht van diverse belegeringen en aanvallen. Daarnaast zijn er een aantal bundels over de uitbreiding van Antwerpen in het midden van de 19e eeuw. Interessant zijn eveneens de stukken verwijzend naar het "alarm van 1848" naar aanleiding van de zaak van Risquons-Tout waarbij nagekeken werd of de vestingen in staat waren een onverhoedse aanval af te slaan. Tenslotte verwijzen we nog naar de inspectietochten van de barrièresteden, die gemaakt werden tussen 1698 en 1815.

Richard Boijen, oktober 2005

1. ALGEMEEN

1. "Visitatie gedaen by den General Coehoorn door order van Syn Conincklyke Majesteyt van Groot Britanniën van de steden Oostende. Nieuwpoort ende Cortryck in de maand april 1698". Rapport van generaal Menno baron van Coehoorn voor koning Willem III van Engeland. 1 stuk, ms., 6 pag., april 1698¹
2. "2e Ligne de Nord. Projet d'une ligne pour couvrir le pays du nord du franc de Bruges entre le fort . d'Isabelle et la ville de Damme. Ongesigneerd rapport. 1 stuk, ms., 7 pag., 30 juni 1792
3. "Private - Observation on a cursory tour along the frontier of the Belgick provinces from Liège to Tournay". Geheim verslag opgesteld door sir Hudson Lowe (Brits officier, verbonden aan de staf van het Hollandse leger en latere "bewaker" van Napoleon op St. Helena over de vestingen van Luik, Hoei, Namen, Charleroi, Bergen en Doornik. 1 stuk. ms., 28 pag., s.d. [lente 1914]
4. "His Royal Highness the Prince of Orange. State of the Fortresses in Flanders. November 1815". Verslag opgesteld door de Royal Engineer Department o.l.v. kolonel-commandant Carmichael-Smith en behandelt Nieuwpoort. Oostende, Ieper, Doornik, Bergen, Ath, Oudenaarde, Gent en Antwerpen en bijbehoren. 1 stuk. ms., 207 pag., november 1815.
5. 1e Directie der Versterkingen. Budgetten, 1 stuk. ingehonden. 1833-1836.
6. Inspectie-generaal van de Versterkingen en de Genie: "Travaux de mise en état de siège des places fortes. 4e division Genie. 1853". Rapporten betreffende Antwerpen, Diest, Luik, Hoei, Oudenaarde, Dendermonde, Nieuwpoort, Oostende, Namen, Dinant, Charleroi, Bergen en Doornik. 1 stuk. ingebonden, 30 september 1853.
7. "Tableau des armements de sûreté, des armements de guerre et des armements complets des différentes places fortes". Rapporten betreffende Antwerpen, Diest, Luik, Hoei, Oudenaarde, Dendermonde. Nieuwpoort, Oostende, Namen, Dinant, Charleroi, Bergen en Doornik. 1 stuk. ingebonden. 30 september 1853.
8. "Comité consultatif chargé de l'examen de la question des fortifications de Mons, de l'enceinte de Namur et de la ville basse de Charleroi". Verslagen van de zittingen. 1 stuk. ingebonden, 1856.
9. Verslag aan de koning betreffende de werken die uitgevoerd werden aan de diverse versterkingen en versterkte plaatsen vanaf 1 april 1838. 1 stuk. gedrukt. 44 pag., 23 mei 1860.

¹ Dit document evenals deze vermeld onder nrs. 3 en 4 werden gepubliceerd door WILLEMS, R. La Barrière des Pays-Bas. 1715-1815 De Malborough à Wellington in : La Fourragère serie VIII, 1948-1949, p. 153-199, 234-266 en 319-347.

2. AARLEN

1. Rapport van kolonel Van Ingen over Aarlen.
1 stuk, ms., 11 pag., 17 april 1816.
2. Verslag over de projecten voor de stad Aarlen, door 1e Kapitein-Ingenieur J.G. Blaauw.
1 stuk, ms., 6 pag., 9 juli 1816.
3. "Memorie over het project ter bevestiging der stad Aarlen", door 1e Kapitein-Ingenieur Ninabers (?).
1 stuk. ms., 36 pag., 31 december 1816.
4. "Register der gedane waterpassingen van het terrein in en om de stad Arlon, begonnen den 23 september 1816".
1 stuk, ms., 5 pag., s.d. [1816-1817]
5. "Rapport van de Kolonel Directeur der 6e Directie van Fortificaties [Van Ingen] aan Zijne Excellentie den Heer Inspecteur Generaal van dat wapen, ten geleide van het project ter bevestiging der stad Arlon".
1 stuk. ms., 7 pag., 17 januari 1817.
6. Diverse briefwisseling betreffende de vesting Aarlen.
10 stukken. 12 april 1831 - 17 juli 1840.
7. Vesting Aarlen. Gewoon onderhoud.
1 bundel. 1832-1847.
8. Bouw van de nieuwe Leopoldskazerne in Aarlen. Aankoop gronden, ramingen, lastenboeken.
1 bundel. 1834-1839.
9. Versterkte stad Aarlen. Overdracht en overname dienst. Inventaris der archieven.
1 bundel. 1835-1849.

3. ANTWERPEN

1. 3e Divisie Versterkingen. Verdediging van de Beneden-Schelde.. 94 stukken. 1831-1865.
2. Verdediging van de plaats Antwerpen en de eventuele hulp van de marine bij de verdediging van de Schelde.
9 stukken 1846-1848.
3. Alarm van 1848. Regeling van de verdediging van de versterkte plaats Antwerpen in geval van onverhoedse aanval.
59 stukken, 1848, 1850.
4. Nota betreffende de werken op de linkeroever van de Schelde tegenover Antwerpen en aan de forten van de beneden-Schelde om de vesting Antwerpen te beschermen tegen ene onverhoedse aanval.
2 stukken, 1848.
5. Detailplannen van het fort Carnot in Antwerpen, geleverd door de officieren de Roisin en Gloze.
1 stuk, ms., 1849.
6. Uitbreiding van Antwerpen. Plantekeningen.
1 bundel. 1849.
7. Diverse notities en rapporten van kolonel Jean E. De Lannoy² betreffende de uitbreiding van de vesting Antwerpen.
1 stuk. ingebonden. 1852-1858.
8. Diverse stukken van kolonel Jean E. De Lannoy betreffende de uitbreiding van de vesting Antwerpen.
25 stukken. ms., 1852-1859.
9. Instructies voor de stafofficieren verbonden aan de topografische werken rond de vesting Antwerpen.
3 stukken. 1853.
10. Wetten en wetsontwerpen betreffende de militaire erfdiensbaarheden te Antwerpen. 31 stukken. 1853-1870³.
11. Notities en rapporten van kolonel Jean E. De Lannoy betreffende de versterkingen van Antwerpen. Hierbij ook briefwisseling met Charles Rogier (minister van Binnenlandse Zaken) en generaal Berten (minister Van Oorlog).
59 stukken, 1854-1861.

² Jean De Lannoy, later generaal, achtereenvolgens Inspecteur-Generaal van de versterkingen, dan Inspecteur-Generaal van de Genie.

³ Dossier aangekocht van Tavernier, Antwerpen, 24 januari 1929.

12. "Copy) "Repport upon the entranced camp & lately formed around Antwerp" door de Britse officieren kapitein W.M.Dixon (Royal Artillery) en kapitein R.M. Laffan (Royal Engineers). I stuk rus.. 130 pan.. mei 1854. Het originele stuk was niet gedateerd. De kopie wel Hierbij ook een brief van Jules van Praet aan generaal X: op vraag van koning Leopold I stuurt Van Praet het rapport door. 28 juni s.a. [1 854?I)
13. Uitbreiding '-an de vesting Antwerpen. Stukken van de commissie betreffende het verwerven van gronden voor de uitbouw (met plannen).
29 stukken. 1856-1857.
- 11 Diverse stukken (statistieken. ramingen, vergelijkingen met Frankrijk, parlementaire documenten ...) betreffende de uitbreiding van Antwerpen verzameld door generaal Jean E. De Lannoy.
1 stuk. ingebonden. 1856-1859.
15. Diverse stukken van generaal Jean E. De Lannoy betreffende de uitbreiding van Antwerpen.
26 stukken. 1856-1857.
16. Consultatief Comité van de Genie betreffende de uitbreiding van Antwerpen.
27 stukken. 1856, 1860, 1866.
17. Verslag over de verdediging van Antwerpen, door kapitein Charles Eugène Mülle.
I stuk, ms.. 17 pag (+plannen), 1856.
18. Uitbreiding van Antwerpen. Financiële mogelijkheden.
11 stukken. 1856.
19. Uitbreiding van Antwerpen en van de versterkingen. Aan te kopen gronden, huizen
3 stukken. 1856.
20. Diverse stukken van generaal Jean E. De Lannoy betreffende de uitbreiding van Antwerpen.
14 stukken. 1859-1864.
21. Lastenboek in verband met de toewijzing van de werken betreffende de uitbreiding van de stad Antwerpen en van de verdedigingsreken.
1 stuk, gedrukt 1859.
22. Diversen betreffende de citadel "du Nord" - Antwerpen.
10 stukken. 1859-1864.
23. Verslagen en stukken van de commissie belast met de bestudering van de diverse vragen rond de verdediging van de versterkte plaats Antwerpen.
47 stukken, 1867-1868.
24. Raming en lastenboek betreffende de uitbesteding van de werken aan het nieuwe front 11-12 van de vesting Antwerpen.
1 stuk, gedrukt, 1870.

25. Contracten voor het leveren van gepantserde koepels voor 15 cm kanonnen kal. 25 in Antwerpen en Luik
3 stukken, 1899.
26. Parlementaire Documenten. Wetsontwerp betreffende het verdedigingsstelsel van Antwerpen en de uitbreiding van de haveninrichtingen van deze stad.
30 stukken., 1905-1906.
27. Commissie belast met de versterkingen rond Antwerpen ("Seconde ligne de défense d'Anvers"). Uitsluitend de kaarten die bij de (ontbrekende) verslagen en rapporten hoorden.
41 stukken, 1906.
28. Ministerie van oorlog. 4e algemene Directie. Budget 1908. Kostenramingen en lastenboek voor de werken aan de forten en versterkingen van Antwerpen.
Gedrukt, 75 pag., 1908-1909⁴.
29. Versterkte positie Antwerpen - 4e sector - Fort van Kruibeke : algemene inventaris van het artilleriesmaterieel.
1 register, 1913.

⁴ Dossier aan het KLM geschonken door Mevr. De Voigt-Badoux, 11 juli 1978.

4. ATH

1. Ontmanteling van de vesting Ath - aanleg spoorweg naar Ath en kanaal naar de Dender.
130 stukken. 1854-1877.

5. BEVERLO

1. Plannen, schetsen en projecten voor het kamp van Beverlo.
37 stukken. 1840-1846.
2. Overdracht en overname van de dienst in het kamp van Beverlo. Inventaris van de bureau-archieven.
4 stukken, 1841. 1843. 1845. 1847-1848.
3. Diverse aankopen. ook van gebouwen in de gemeenten Beverlo, Hechtel en Eksel.
8 stukken, 1841.
4. Militair hospitaal in Beverlo.
4 stukken. 1842.
5. Cavaleriekamp in Beverlo.
11 stukken. 1842-1844.
6. Infanteriekamp in Beverlo.
28 stukken. 1844-1846.
7. Inlichtingen over de werken uitgevoerd in Beverlo.
2 stukken. 1847.
8. Aankoop van heide.
8 stukken. 1848.
9. Aankoop van heide.
3 stukken. 1849.
10. Overdracht en overname van dienst.
21 stukken. 1849.
11. Gedetailleerd overzicht van de uitgaven.
2 stukken. 1850.
12. Verslagen over de ontginningswerken - aanplantingen.
14 stukken. 1852.
13. Aankoop van gebouwen.
15 stukken. 1852.
14. Huur van gebouwen.
2 stukken, 1852.
15. Diverse omzendbrieven.
4 stukken, 1852.

16. Bouw op het infanteriekamp van Beverlo van 6 barakken, een keuken, een paviljoen voor musicien twee paviljoenen voor lagere officieren.
22stukken, 1852-1853.
17. Ontginnen van 3.000m³ klei en fabricatie van 1.600.000 bakstenen.
13 stukken, 1852-1853
18. Gewoon onderhoud van de oude militaire gebouwen.
17 stukken, 1852-1853.
19. Gewoon onderhoud der nieuwe gebouwen.
14 stukken, 1852-1853.
20. Bouw van barakken in het cavaleriekamp.
17 stukken. 1852.
21. Bouw van stallen op het cavaleriekamp.
11 stukken, 1852-1853.
22. Aankoop van zaaigraan.
6 stukken. 1852.
23. Bouw van twee paviljoenen, één voor een gehuwd officier van de genie, één voor de plaatsadjutant.
10 stukken. 1852.
24. Bouw van twee nieuwe ovens in de militaire bakkerij.
11 stukken. 1852-1853.
25. Ontginnen van 3.000 m³ klei.
5 stukken. 1852.
26. Afbraak van de oude barakken en schuilplaatsen.
65 stukken. 1853-1858.
27. Uitbreiding van het manoeuvre-veld in beverlo.
12 stukken. 1853-1854.
28. Bouw van een paviljoen en een vergaderzaal voor hogere officieren in het cavaleriekamp.
10 stukken. 1854-1855.
29. Bestek voor de bouw van barakken, paviljoenen e.d. in het infanterie- en in het cavaleriekamp.
2 stukken. 1855.
30. Nieuw op te richten gebouwen in het infanterie- en in het cavaleriekamp.
37 stukken. 1855-1856.

31. Bouw van 4 stallen in het cavaleriekamp.
3 stukken. 1855.
32. Levering van materiaal voor de stallen in het cavalerie- en artilleriekamp.
12 stukken. 1853.
33. Maaien van het weidegras.
10 stukken. 1855.
34. Herstellingen aan de ovens van de militaire bakkerij.
6 stukken. 1855.
35. Levering van 650.000 bakstenen.
16 stukken. 1855-1856.
36. Ontginningen.
7 stukken. 1856-1857.
37. Nieuwe constructies in het kamp van Beverlo.
60 stukken, 1856.
38. Weiden, oogst van hooi.
20 stukken. 1856-1857.
39. Fixatie van de grond in het open gedeelte van het manoeuvre-veld.
14 stukken. 1856-1857.
40. Levering van 1.500.000 bakstenen.
30 stukken. 1856-1857.
41. Bouw van een verdiep op het paviljoen van de luitenant-generaal in het kamp van Beverlo.
22 stukken. 1856.
42. Nummering van de militaire gebouwen in het kamp.
7 stukken. 1856.
43. Bouw van communicatiewegen naar het afgelegen deel van het nieuwe manoeuvre-veld.
21 stukken. 1856-1858.
44. Bouw van een stal in het cavaleriekamp.
18 stukken. 1856-1859.
45. Bouw van een nieuwe stal voor de remonté.
24 stukken. 1856-1857.
46. Bouw van een gevangenis met cellen.
42 stukken, 1856-1863

47. Bouw van een kruitmaQazijn.
4 stukken. 1857.
48. Bouw van 4 hooimijten "à la hollandaise"
11 stukken. 1857.
49. Nieuwbouw (wachtlokalen. barakken ...) in het infanteriekamp.
27 stukken. 1857.
50. Bouw van een opslagplaats voor haver.
27 stukken. 1857.
51. Bestek en lastenboek voor de bouw van nieuw egebouwen (wachtlokaal, barakken, keuekn, paviljoenen ...) in het infanteriekamp.
2 stukken. 1857.
52. Voorlopige bouw van een opslagplaats voor stro.
6 stukken. 1857.
53. Aankoop van herkenningstekens voor de burger-arbeiders in het kamp.
7 stukken. 1857.
54. Vetweiden, maaien, hooien.
17 stukken, 1857.
55. Vermindering van de capaciteit van de oven nr. lin de militaire bakkerij.
5 stukken. 1857.
56. Bouw van een loods voor het onderbrengen van de wagens van de Koning en veranderingen aan de bestaande stallen.
9 stukken. 1857.
57. Bouw van waterbassins.
10 stukken. 1857.
58. Nieuwe constructies in het cavaleriekamp.
39 stukken. 1857-1859.
59. Contract voor de bouw van de nieuwe gebouwen in het cavaleriekamp van Beverlo.
1 stuk. 1857.
60. Ontginnings- en aanplantingswerken.
6 stukken. 1857.
61. Aardappelaanplantingen, zaaien en oogsten van voedsel voor veulens en paarden, zaaien van haver.
34 stukken, 1857

62. Overzicht van de installaties van het kamp van Beverlo.
38 stukken, 1857-1862.
63. Teneinstrook rond de manoeuvre-velden.
9 stukken, 1858.
64. Aanleg van weilanden.
11 stukken. 1858.
65. Fixeren van de grond in het open gedeelte van het manoeuvre-veld.
10 stukken 1858.
66. Brandgevaar veroorzaakt door de hooimijt "à la Hollandaise" nr. 61
9 stukken 1858.
67. Varia
16 stukken, 1858.
68. Afwerking en uitbreiding van het militair hospitaal in Beverlo.
3 stukken, 1861-1864.
69. Bouw van een nieuwe wachtpost op het grondgebied van Leopoldsburg.
5 stukken. 1874.
70. Aanplantingen.
10 stukken. 1874.
71. Bouw van 3 barakken.
9 stukken. 1875.
72. Bouw van 2 nieuwe ovens "Kaiser" voor de militaire bakkerij.
4 stukken, 1876.
73. Bouw van een paviljoen voor een generaal-majoor van de cavalerie.
6 stukken, 1876.

5 bis. BINCHE

1. “Rapport wegens den staat en legging der stad Binch alsmede nopens het onderzoek of de hoofdwal die dezelve vooralsnog omringd tot het afweeren van een coup de main in staat zoude kunnen gebragt worden” door 2e kapitein Witsenborg.
2 stukken, ms., 11 pag + kaart, 11 mei 1816.
2. “Rapport houdende eenige nadere bedenkingen omtrent de versterking van de stad Binch" door 2e kapitein Witsenborg.
1 stuk. ms., 3 pag., 1 november 1816.

6. BOUILLON

1. Diverse stukken betreffende onteigeningen voor de uitbouw van de versterkingen in Bouillon. 37 stukken. 1685-1808.
2. Kostenraming van de werken aan de versterkingen en aan het kasteel van Bouillon. 1 stuk, ms., 57 pag., ? september 1778.
3. Diverse verslagen over de vesting Bouillon. 10 stukken. 16 september 1790-30 december 1807.
4. "Renseignements over de gesteldheid van de stad en kasteel van Bouillon" door kapitein de Veye, 1 stuk, ms., 6 pag., 10 april 1816.
5. Rapport over de vesting en het kasteel Bouillon, door kapitein Vermeylen. 1 stuk (3 ex.). ms., 18 pag., 16 april 1816.
6. "Aantekeningen omtrent de legging van de stad en het kasteel van Bouillon", door 1e luitenant Backenseert. 1 stuk, ms., 8 pag., 30 september 1816.
7. "Memorie van de tegenwoordige toestand benevens de attaque en defensie van de stad en het kasteel van Bouillon" door 1e luitenant Backenseert. 1 stuk, ms., 15 pag., 6 oktober 1816.
8. Beschrijving van de militaire gebouwen en gronden van de versterkingen van Bouillon, twee exemplaren, één in het Nederlands (door kapitein-ingenieur De Veye) en één in het Frans (door de garde van de genie Bourgeois). 2 stukken, ms.. 7 en 11 pag., 30 januari en 31 juli 1817.
9. "Mémoire d'attaque et de défense de la ville et du château de Bouillon", "Memorie van attaque en defensie der stad en kasteel van Bouillon" door luitenant Mahieux. 2 stukken, ms., 8 en 8 pag., 22 en 25 juni 1817.
10. Verslag over de stad en het kasteel van Bouillon, door majoor Espelbeek (?). 1 stuk. ms.. 34 pag., 20 oktober 1823.
11. Overdracht en overname van de dienst. Inventaris van de archieven. 74 stukken. 1824-1847.
12. Het in staat van verdediging brengen van de vesting Bouillon. 7 stukken, 1830-1837
13. "Mémoire de la ville et du château de Bouillon", door majoor Schullen. 1 stuk, ms., 25 pag., 30 maart 1830.

14. Briefwisseling en notities in verband met de bouw van een houten schutsel.
18 stukken. 29 september 1830 - 16 april 1831.
15. Notities betreffende Bouillon
1 bundel. 1833, 1847.
16. Briefwisseling betreffende grondplannen (die ontbreken) van Bouillon.
7 stukken. 1837-1846.
17. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Bouillon", door kapitein Sues.
1 stuk. ms.. 36 pag.. 1842.
18. "Mémoire descriptif de la place de Bouillon et de ses environs", door de garde van de génie
Frémont.
1 stuk, ms., 39pag + plan, 1848.
19. Overzicht van diverse uitgaven.
1 bundel, 1848-1850.

7. BRASSCHAAT

1. Overzicht van de Werken uitgevoerd in het schietkamp van Brasschaat.
1 register. 1847-1859⁵.
2. Commissie belast met het onderzoek naar de oorzaken van ongevallen in het schietkamp van Brasschaat.
9 stukken- 1857.
3. Experimenten in het schietkamp van Brasschaat.
10 stukken, 1860.
4. Infanterie-officieren gestuurd naar het schietkamp van Brasschaat.
2 stukken. 1868.
5. Klachten tegen troepen verblijvend in het schietkamp van Brasschaat.
4 stukken. 1868.
6. Toelating voor de commandant van de genie van Antwerpen om naar het schietkamp te komen.
9 stukken. 1869.
7. Toelating voor de inspecteur van de artillerie om aanwezig te zijn bij de oefeningen in het schietkamp van Brasschaat.
31 stukken. 1871-1887.
8. Inrichten van een postkantoor in het schietkamp van Brasschaat.
5 stukken. 1873.
9. Varia.
1874-1888.
10. Diverse aanvragen om deel te nemen aan de schietoefeningen in het schietkamp van Brasschaat.
Organisatie van de cursussen en de schietoefeningen.
1 bundel. 1883-1892.
11. Oefeningen in het schietkamp van Brasschaat.
9 bundels. 1890-1899.
12. Oefeningen in het schietkamp van Brasschaat
55 stukken, 1901-1903.

⁵ Overgebracht diir kol. Deneuse, bibliotheek van bet schietkamp van Brasschaat, 13juni 1962.

8. CHARLEROI

1. Constructieplan van de vesting Charleroi.
1 stuk s.d. [1815-1830]
2. "Memorie voor de projecten ter bevestiging der stad Charleroi" - "Mémoire concernant les projets pour fortifier la ville de Charleroi". door kapitein Oortwijn.
1 stuk (3ex.2NL+1F).ms., 22pag., 14 maart 1815.
3. "Aantekeningen over de vesting Charleroi" - "Notes sur la forteresse de Charleroi".
1 stuk (3 ex: 2 NL 1 F). ms., 5 pag., s.d. [1816].
4. "Memorie van aanval en van verdediging der vesting Charleroi", door kapitein Oortwijn.
1 stuk (3 ex.), ms., 8 pag. + 1 ann., 14 oktober 1817.
5. "Charlerov. Beschrijving der Vesting" door kolonel Van Ingen.
1 stuk. ms.. 6 pag. + 2 ann., 27 augustus 1820.
6. Nota van de 2e onderdirectie van de versterkingen aan kolonel A. Goblet, directeur-generaal van de genie in verband met de geplande aanleg van de weg Charleroi-Beaumont en de gevolgen ervan oor de verdediging van Charleroi.
1 stuk. ms.. 7 pag.. 14 januari 1831.
7. "Mémoire d'attaque et de défense concernant la place de Charleroi", door majoor Eyckholt.
1 stuk. ms.. 81 pag.. 1 augustus 1831.
8. 'Mémoire d'attaque et de défense concernant la place de Charleroi", door majoor Eyckholt.
1 stuk. ms.. 69 pag., 1834.
9. Betwisting tussen het departement van Oorlog en een inwoner van Charleroi in verband met een woning die in 1819 onteigend werd om in de versterkingen van Charleroi geïncorporeerd te worden (Briefwisseling. uitspraken van rechtbank, notariële akten ...
45 stukken. 1837-1840.
10. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Charleroi" door kapitein Crets.
1 stuk, ms.. 136 pag., 1838.
11. "Note descriptive sur les dispositions des ouvrages de fortification exécutés par suite de l'establissement de la station du chemin de fer et sur quelques circonstances qui s'attachent aux travaux projetés pour en compléter la défense", door kapitein H.H. Lorand.
1 stuk. ms.. 26 pag., 1843.
12. Notitie over mogelijke inundaties in Charleroi en het gebruik van water bij de verdediging van de stad.
1 stuk. ms., 69 pag., 1848.
13. Werken aan de versterkingen te Charleroi.
1 register, 1847-1848

14. Bewapening en garnizoenen van de vesting Charleroi.
5 stukken- 1851.
- 15; Werken door de genie uit te voeren o de vesting Charleroi terug in staat van verdediging te brengen.
1 stuk 1852:.
16. Beschrijving en historiek van de vesting Charleroi.
1 stuk, ms., 44 pag., 1852.
17. "Mémoire descriptif de la place de Charleroi et de ses environs", door kapitein Smits.
1 stuk. ms., 09 pag., 1852.
18. Memorie over de uitbreiding van de stad Charleroi en het trace van de nieuwe versterkingen met kostenramingen.
6 stukken. 1857.
19. Verslag van de commissie belast met de ontmanteling van de versterkte plaats Charleroi.
1 register. met plannen. 1867⁶.
20. Werken uit te voeren voor de ontmanteling van de plaats Charleroi.
1 stuk (3 ex.). 1867.
21. Ontmanteling en afbraak van de versterkingen van Charleroi.
37 bundels. 1868-1870.

⁶Stuk afkomstig an de papieren Wauwermans.

9. DENDERMONDE

1. Notitie over de vesting Dendermonde.
1 stuk. ms.. 4 pag., s.d. [1815-1830]
2. Bestek voor de aanleg van een sluis in de Schelde in Dendermonde.
1 stuk. ms.. 38 pag., 1825.
3. Notitie over de vesting Dendermonde.
1 stuk, 9 pag., 15 juni 1831.
4. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Termonde", door luitenant Casterman.
1 stuk, 9 pag., januari 1839.
5. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Termonde", door kapitein Sues.
1 stuk (2 ex.), ms., 47 pag. + 4 ann., 6 februari 1842.
6. Beschrijving van de vesting Dendermonde, door kapitein E. De Man
1 stuk. ms., 146 pag., s.d. [1842-1846]⁷
7. Nota voor de directeur van de genie met verslag over het bombardement van Dendermonde in 1706.
2 stukken. 1844.
8. "Notice historique sur la place de Termonde", door kapitein E. De Man.
1 stuk, ms., 9 pag., 1844.
9. "Mémoire d'attaque et de défnsse de la place de Termonde", door kapitein P.J. Bourgois.
1 stuk. 66 pag., 30 juni 1847.
10. "Notice descriptif des bassins d'inondation, ouvrages hydrauliques; manoeuvres d'eau, inondations et généralement des secours que les eaux peuvent apporter à la défense de la place de Termonde", door kapitein P.J. Bourgois (met commentaar van lt.gen. A. Goblet).
1 stuk. ms., 27 pag., 12 januari 1848.
11. Notitie over de vesting Dendermonde door kapitein P.J. Bourgois.
1 stuk, ms., 110 pag., 13 juni 1849.
12. Notitie over het veiligheidsgarnizoen en de bewapening, door luitenant de Witte.
1 stuk. ms., 20 pag., 14 juni 1850.
13. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Termonde".
1 stuk. ms., 111 pag + plan, s.d. [ca. 1851].

⁷Shenking Sartorius. 16 november 1981.

14. Rapporten betreffende de nodige veiligheids- en belegeringsgarnizoenen.
2 stukken, 1851.
15. Rapporten betreffende de nodige veiligheids- en belegeringsgarnizoenen.
4 stukken 1867.
16. Overzicht van de logementen van het garnizoen van Dendermonde.
1 stuk. 1888.
17. Notities, rapporten en correspondentie betreffende de verdediging van de vooruitgeschoven lijn
rond Dendermonde en van Dendermonde zelf (Hierbij ook sprake van Diest).
1 bundel. 1895-1898.

10. DIEST

1. Uitbouw van het militair kamp en de vesting Diest (hoofdzakelijk bestekken en lastenboeken).
1 bundel, 1838-1843.
2. Uithouw van het militair kamp en de vesting Diest (hoofdzakelijk bestekken en lastenboeken en plannen).
1 bundel. 1838-1843.
3. Briefwisseling betreffende de versterkingen van Diest.
1 stuk. 1838-1839.
4. Briefwisseling betreffende de versterkingen van Diest.
15 stukken. 1840-1844.
5. Diversen betreffende de boekhouding, aankopen. ramingen.
1 bundel. 1840-1850.
6. Plannen van het Leopoldsfort in Diest.
1 stuk (2 exemplaren). 7 plannen, 1841.
7. Note sur les manoeuvres d'eau de la place de Diest" door majoor De Man.
1 stuk, ms.. 40 pag +3 plannen, 16 januari 1848.
8. Bouw van een gevangenis en aanhorigheden in de Leopoldskazerne van Diest o.a. voor de gevangenen van de zaak Risquons-Tout.
58 stukken, 1848.
9. Alarm van 1848. Verdediging van Diest tegen een onverhoedse aanval.
1 bundel, mart-april 1848.
10. Diverse werken (bouw van een kapel, een loods ...) in de Leopoldskazeme van Diest.
49 stukken. 1849.
11. Aanvragen van privé-personen om bouwwerken uit te voeren in de omgeving van de vesting Diest.
1 bundel. 1850-1853.
12. Diverse werken. Beschrijvingen, ramingen, briefwisseling, lastenboeken.
1 bundel. 1850-1859.
13. Diverse rapporten betreffende het veiligheidsgarnizoen in Diest.
2 stukken. 1851.
14. Proces-verbaal van de overdracht en overname van de dienst van de artillerie-afdeling in het kamp van Diest.
1 stuk, 1855

15. Inspectierapporten.
22 stukken. 1855-1860. 1870.
16. Noticies, briefwisseling, bestekken..... in verband met de bouw van een militair hospitaal en bijhorigheden in het kamp van Diest.
1 bundel. 1858-1864.
17. Beschrijving van de plaats en de citadel van Diest en omgeving, door kapitein Dejardin.
1 stuk, 1866.
18. Rapporten betreffende het veiligheidsgarnizoen.
4 stukken. 1867
19. Bouw van een fort op de Langenberg en de Lazarijeburg in Diest.
1 bundel. 1838-1870.
20. Varia. 1870-1873.
21. Overdracht en overname van de dienst.
5 stukken. 1870-1872.
22. Aanvragen van privé-personen om bouwwerken uit te voeren in de omgeving van de vesting Diest.
1 bundel. 1871-1872.
23. Inventaris van het materieel van de genie in Diest.
3 stukken. 1872. 1874-1875.
24. Mobilisatie- en verdedigingsplannen voor Diest.
1 bundel. 1878.
25. Mobilisatie van de vesting Diest.
1 bundel. 1888-1911.
26. Mobilisatie- en verdedigingsplannen voor Diest.
1 bundel. 1894.

11. DINANT

1. Bouwwerken aan het fort van Dinant.
12 stukken, 1830-1831.
2. Lastenboek voor het jaarlijks onderhoud van het fort.
9 stukken, 1831-+1839.
3. Varia
1845-1846.
4. Beschrijving van de vesting Dinant en omgeving, door Charles Wittemberg.
1 stuk, ms., 42 pag., 27.08.1849.
5. Afbakening van de militaire gronden in Dinant.
4 stukken, 1849.
6. Garnizoenen in Dinant.
2 stukken. 1830-1851.

12. DOORNIK

1. "Journal van het Beleg van Doornick in 't jaer 1745" Anoniem.
1 stuk. ms., 30 pag., s.d. [1745].
2. "Korte memorie wegens de vesting Doornik". door kapitein-ingenieur Ysenbeek.
1 stuk. ms., 16 pag., 20 januari 1816.
3. "Memorie behorende bij het project tot herstel der Citadel van Doornik", door kapitein-ingenieur Ysenbeek.
1 stuk, ms., 12pag., 4 mei 1816.
4. "Memorie van aanval en verdediging over de vesting en citadel van Doornik, door kapitein-ingenieur H. Engelen.
1 stuk. ms., 26 pag., 18 februari 1818.
5. "Volledige beschrijving van de bevestiging der stad Doornik en dezelve Citadel", door kapitein-ingenieur H. Engelen. met notitie van kapitein A. Goblet.
1 stuk. ins.. 23 pag.. 30 maart 1823 (notitie Goblet: 20 maart 1824).
6. "Memorie van aanval en verdediging over de vesting en citadel van Doornik", door le kapitein-ingenieur Mahieux.
1 stuk, ms., 20 pag., 31 juli 1825.
7. "Projecten ter herstelling en verbetering der werken aan de citadel van Doornik".
1 stuk, ms., 5 pag., 18 maart 1829.
8. "Tableau du matériel, des projectiles et des poudres nécessaires à la défense de Tournay, calculé pour un siège en règle", door kolonel Ch. Dutilloeu, hoofd van de Directie Fortificaties.
1 stuk. ms.. 9 pag., 13januari 1832.
9. Schetsen van de ligging van de versterkingen in Doornik.
5 stukken. 1839.
10. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Tournay", door majoor Eyckholt.
1 stuk (2 ex.), ms., 49 pag., 1 september 1840.
11. Notitie aangaande de werken nodig om de vesting en de citadel in staat van verdediging te brengen. door majoor Eyckholt.
1 stuk. ms., 22 oktober 1840.
12. "Place de tournay. Mémoire d'attaque et de défense", door luitenant-kolonel Vermylen.
1 stuk. ms., 41 pag., 24 oktober 1843 (met notitie van luitenant-kolonel Cambier, directeur, 23 juni 1844).

13. "Notice sur les bassins d'inondations et les manoeuvres d'eau de la place de Tournay", door 1e kapitein P.A. Mockel en geannoteerd door luitenant-kolonel .J.G. Weiler, directeur van de 4e Directie Genie.
1 stuk, ms., 46 pag., 29 juni - 1 juli 1848.
14. Rapporten. over de bewapening en de garnizoensterkte in Doornik, door 1e kapitein PA. Mockel.
3 stukken, ms., oktober - november 1850.
15. "Mémoire descriptif de la place de Tournay et de ses environs", door le kapitein P.A. Mockel.
1 stuk. ms., 382 pag., 29 augustus 1852.
16. Ontmanteling en afbraak van de versterkingen in Doornik.
1 bundel. 1869-1876.

13. GENT

1. Rapporten van majoor Roland over de werken uitgevoerd door de genie bij de afbraak van de oude omwallingen van de citadel van Gent.
2 stukken + plan, ms, april-juli 1852.

I3bis. HASSELT

1. Aankoopakren van gronden en gebouwen te Hasselt.
1 bundel. 12 vendémiaire VI [3 oktober 1797] - 1838.
2. Rapport over de situatie van Hasselt en demogelijkheden tot verdediging.
1 stuk, ins., 3 pag., 1 oktober 1831.
3. Projecten voor de versterkingen van Hasselt.
2 Bundels. 1832-1835.
4. Bouw van een kazerne in het oude refugiehuis van Herkenrode (Hasselt).
1 stuk, ms., 19 pag, 20 september 1833.
5. Eigendomsakten van de kazerne van Herkenrode (Hasselt).
1 bundel. 1833-1837.
6. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Hasselt", doorkapitein Lucien A. Brouta.
1 stuk (2ex).ms.,. 50 pag., 25januari 1838.
7. Onderhoudswerken.
1 bundel. 1838-1841.
8. Aankoopakten.
1 bundel. 1839.
9. Overdracht en overname van de vesting Hasselt.
1 bundel. 1839-1849.
10. Overzichtsrapport over de afbraakwerken in Hasselt.
1 stuk. ms., 13 pag., 21 juli 1846.

13ter HOEY⁸

1. "Mémoire descriptif de la place de Huy et de ses environs"*
1 stuk 1849.
2. Overdracht van de dienst.
1 bundel. 1849.
3. Verslag over Hoei en Mémoire d'attaque et de défense de la place de Huy"*
1 stuk 1851
4. Budget voor de werken in Roei.
1 register. 1857.
5. Bouwwerken in Hoei.
4 bundels. 1860, 1862. 1875
6. Nota van generaal Brialmont over de noodzaak om de verdedigingswerken van Hoei af te vervolledigen.
1 stuk. 1880.
7. Notitie over Hoei.
1 stuk. s.d.

⁸ Een aantal documenten zijn in zeer slechte staat en kunnen slechts in kopie geraadpleegd worden. Deze worden met een * aangeduid.

14. IEPER

- L "Naemen der fortificatie wateren. inundatien en grachten der stad ypres die nogh in dezen jaere 1774 in wesen dienst ende gebruik voor de Stad zyn. Nota: nogh in wesen dienst ende gebruvk in 1782".
1 stuk, ms., 6 pag., s.d. [1782]
2. Verslag over het beleg van Ieper in 1744.
1 stuk, ms., 14 pag., s.d. [1789]
3. "Geschiedkundige aenteekeningen raekende de stad Ypre" door Cambin, lid van de Maetschappij van Schonen Kunsten en Letterkunde van Gent.
1 stuk, ms., 7 pag., s.d. [1792-1795].
4. Nivellement des lunettes 4, 6, 7 de leurs communications et des parties de chemin couvert adjacentes" (met plannen).
1 stuk, ms., 16 pag., 26 en 27 pluviöse III [14 en 15 januari 1795].
5. "Mémoire raisonné sur l'état de situation de la place d'Ypres considérée dans tous ses établissements et ses divers rapports" door kapitein van de genie, Barailou.
1 stuk, ms., 6 pag., 17 brumaire IX [18 november 1800].
6. Verslagen en memoires betreffende uit te voeren werken om de vetsing Ieper terug in degelijke staat van verdediging te brengen door kapitein-ingenieur Laurillard Fallot.
5 stukken, ms., januari-oktober 1815.
7. "Memorie wegens de staat der fortificatiewerken van Yperen zoals dezelve zich bevonden in het najaar van 1815".
1 stuk, ms., 9 pag., s.d. [1815-1816].
8. Twee memories over de vesting Ieper door luitenant-ingenieur Backenseert.
2 stukken, ms., 28 en 40 pag., mei 1816.
9. Memorie en begroting voor de werken ter verbetering van de verdediging van de vesting Ieper, door kapitein Lobry.
4 stukken, ms., 21 juni - 17 november 1816.
10. "Memorie van aanval en verdediging over de vesting Yperen", door majoor Lobry.
1 stuk (4 ex.), ms., 34 pag., 27 oktober 1817.
11. "Uittreksel uit het bestek wegens het bouwen van een nieuw affuitmagazijn te Yperen".
1 stuk, ms., 18 pag., 1817.
12. "Uittreksel uit het bestek wegens het bouwen van een bomvrij kruidmagazijn te Yperen".
1 stuk, ms., 45 pag., 1818.
13. Bestek voor nieuwe werken aan de vesting van Ieper.
1 stuk, ms., 34 pag., 1818

14. Beschrijving en aard van de te gebruiken bouwmaterialen voor de werken te leper.
1 stuk, ms., 10 pag., 1818.
15. Rapporten en memories betreffende de inundaties te leper.
4 stukken, ms., s.d. [1818].
16. Bemuring voor de werken aan de nieuwe fronten in de vesting leper, door majoor Lobry.
1 Stuk, ms.. 40 pag., 23 maart 1819.
17. Bestek voor de werken aan de nieuwe fronten in de vesting leper, door majoor Lobry.
1 stuk. ms.. 72 pag.. 7 mei 1819.
18. Memorie betreffende de bouw van drie bomvrije hospitalen binnen de vesting leper.
1 stuk. ms.. 17 pag.. 10 februari 1820.
19. Begroting van de kosten voor de bouw van een bomvrije kazemeblok voor 2.000 man in ordes- en 3.000 man in oorlogstijd binnen de vesting leper.
1 stuk. ms., 21 pag.. 1820.
20. Begroting van de kosten voor de bouw van een bomvrije kazemeblok in de oude Dominikanenhof te leper.
1 stuk. ms.. 116 pag., 1820.
21. Bestek voor de nieuwe verbouwingen in leper.
1 stuk. ms.. 60 pag., 1821.
22. Beschrijving van de vesting leper.
1 stuk. ms.. 36 pag., s.d. [1822-1823].
23. Memorie betreffende de bouw van een bomvrij hospitaal binnen de vesting leper.
1 stuk, ms.. 12 pag., 13 juli 1823.
24. Bestek voor de bouw van een bomvrij buskruit-magazijn in de vesting leper.
1 stuk (2 ex). ms., 75 en 90 pag., 1 augustus 1823.
25. "Memorie van aanval en verdediging voor de vesting Yperen", door kapitein-ingenieur J. van Rappard.
1 stuk, ms.. 132 pag., 15 december 1827
26. "Mémoire d'attaque et de défense de la place d'Ypres", door kapitein Charles Despet.
1 stuk. ms.. 34 pag., 25 januari 1838.
27. Beshrijving van de waterwerken en inundaties in leper, door kapitein Kerens.
1 stuk, ms., 287 pag. + plannen, 1 mei 1848.

28. Notitie betreffende Ieper. door kapitein Ketens.
1 stuk, ais.. 4 pag.. 20 september 1848.
29. Notitie betreffende Ieper. door kapitein Kerens..
1 stuk, ms., 12 pag.. 28 maart 1849.
30. Beschrijving van de vesting Ieper en omgeving, door kapitein Ketens.
1 stuk ms.. 151 pag., 13 december 1849.
31. Rapporten over de veiligheidsgarnizoenen, de bewapening en de werken uit te voeren in geval van beleg, door kapitein Bourgois.
4 stukken, ms., 3 juli 1850-14 augustus 1831.
32. Orderboek van de vesting Ieper.
1 stuk, ms., 87pag., 30 augustus 1852 - 24 februari 1838.
33. Notitie betreffende het gebruik van de wateren in Ieper.
1 stuk. ms.. 4 pag., s.d.

14bis. KORTRIJK

1. Drie plannen van de versterkingen van Kortrijk.
3 stukken, één gedateerd jaar V [1796-1797]. twee s.d.

15. LIER

1. "Mémoire d'attaque et de défense pour la place de Lierre", door majoor Huybrecht.
1 stuk (2 ex), ms., 32 pag.. 25 juli 1832.
2. Memorie betreffende de versterkingen van Lier.
1 stuk (2 ex), ms., 17pag , 24maart 1835.
3. Notitie over de waterwerken en inundaties in Lier.
1 stuk, .ms., 4 pag., 6 januari 1848.
4. Alarm van 1848. Verdedigen van Lier tegen een onverhoedse aanval.
1 bundel. maart 1848.
5. Memorie betreffende werken aan de versterkingen te Lier.
1 stuk. ms., 35 pag.. s.d.

16. LUIK

1. "Memorie van aanval en verdediging. Citadel van Luik", door De Keth.
1 stuk (2 ex. ms., 18 pag., 30 oktober 1817.
2. Memorie van aanval en verdediging van het fort op de hoogte der Chartreuse", door luitenant-ingenieur A.C. Cambier.
1 Stuk (4 ex en I gedeeltelijk in het Frans). ms., 14 pag., 20 december 1817.
3. Overzicht van de werken. die moeten gedaan worden om Luik en de forten van La Chartreuse en van de citadel in staat te stellen een onverhoedse aanval af te weren.
29 stukken. december 1830 - oktober 1831.
4. Gedane uitgaven om de vesting Luik in staat van verdediging te brengen.
10 stukken. December 1830 - juni 1831.
5. Briefwisseling betreffende de verdediging van de forten van Luik en Hoei.
20 stukken. december 1830 - april 1831.
6. Memorie in verband met de werken om de vesting Luik in staat van verdediging te brengen.
2 stukken, ms., 5 en 15 pag., 4 februari - 17 april 1831.
7. Vesting Luik - normaal onderhoud van de gebouwen.
10 bundels. 1832-1839.
8. Maatregelen voor de verbetering van de hygiene, vooral op gebied van verluchting.
2 bundels. 1832 en 1848.
9. Diverse rapporten. tabellen, memoires voor de verdediging van de citadel van Luik.
8 stukken. 1836-1852.
10. Kwaliteit van het water in de forten.
1 stuk. 1837.
11. Verwerving van terreinen en gebouwen in Luik.
1 bundel. 1837-1840.
12. Herstellingen aan de militaire gebouwen in Luik.
4 stukken. 1839-1840.
13. Bestek en lastenboek voor werken aan de militaire gebouwen in Luik.
1 stuk. 20 april 1839.
14. Memorie in verband met de werken om de vesting Luik in staat van verdediging te brengen.
13 stukken, ms., februari-april 1839.
15. Verbouwingswerken en vernieuwingen aan de militaire gebouwen en forten van Luik.
8 stukken, 1840-1841

16. "Manufactures d'Armes" - uitbouw
9 bundels. 1841-1851.
17. Overdracht en overname van de dienst.
1 bundel. 1842-1849.
18. Project van aanleg van waterpompen in de citadel van Luik.
66 stukken. 1842-1851.
19. Opmeting van het Justitiepaleis van Luik.
1 bundel. 1843-1844.
20. Schietoefeningen in La Chartreuse.
1 bundel. 1844-1848.
21. Diverse werken aan de versterkingen.
1 bundel. 1846-1871.
22. "Citernes des Anglais"
1 bundel. 1846-1848.
23. Overzicht vande afgestane militaire gebouwen.
1 stuk. 1846.
24. Gewoon onderhoud der militaire gebouwen in Luik.
3 bundels. 1847.
25. Werken aan de Sint-Laurenskazerne in Luik.
1 bundel. 1848-1850,
26. Alarm van 1848. Memorie in verband met de werken om de vesting van Luik in staat van verdediging te brengen.
1 bundel. 1848.
27. Gewoon onderhoud van de forten.
1 bundel. 1848.
28. Alarm van 1848. Verdediging van Luik tegen een onverhoedse aanval.
1 bundel, februari-maart 1848.
29. Diverse inlichtingen aangaande de militaire gebouwen in Luik.
13 stukken. 1851-1854.
30. Overname en overdracht van de militaire gebouwen in Luik.
1 bundel, 1854.

31. Bouw van een stoommaalderij in de citadel van Luik
1 bundel. 1854-1862.
32. Diverse rapporten, tabellen, memoires voor de verdediging van de Chartreuse te Luik.
1 bundel. 1854-1862.
33. Bouw van een bijgebouw aan het militair hospitaal van Luik.
1 bundel. 1855.
34. Voorgestelde veranderingen voor het schieten op "la cible des Anglais".
5 stukken. 1858.
35. Bouwzones in Luik - overtredingen - erfdienstbaarheden.
1 bundel. 1862-1864.
36. Erfdienstbaarheden in Luik en toelatingen om op de citadel te bouwen.
1 bundel. 1864-1866.
37. Voorbehouden zones erfdienstbaarheden - bouwwerken (fort van Fléron, Bonnelles, Evegnée; Hollogne, Pontisse, Embourg, Barchon, Chaudfontaine, Lantin, Loncin, Flémalle).
2 bundels. 1891-1906.
38. Overzicht van de punten die vanuit het fort van Bonnelles kunnen bereikte worden.
1 stuk. s.d.
39. Varia

17. MARIEMBOURG⁹

1. Diverse processen-verhaal in verband met aankoop van gronden en eigendommen.
54 stukken, 1816-1818.
2. Gewoon onderhoud.
5 bundels. 1831-1848.
3. Bestek voor de werken om een gedeelte van de oude kazerne om te bouwen tot infirmerie.
1 stuk. 1838-1839.
4. Rapporten over de projecten en werken in de versterkte plaats Mariembourg.
4 bundels. 1848.
5. Onmanteling van de versterkte plaats.
1 bundel. 1849.

⁹ Zie ook 23 Philippeville-2

18. MENEN

1. Diverse memoires en rapporten over de weken aan de versterkingen van Menen. 33 stukken. frimnaire III [November-december 1794] - 1832.
2. "Mémoire sur les moyens à employer en se servant des digues et écluses actuellement existantes pour fournir l'inondation supérieure qui sert à la défense de Menin", door Matel, hoofd van de Genie.
1 stuk. ms.. 3 pag.. 10 germinal III [30 maart 1795].
3. Te nemen maatregelen voor de verdediging van Menen.
1 stuk. ms.. 6 pag.. 4 ventôse VI [22 februari 1798].
4. "Mémoire sur l'état de situation de la Place de Menin".
1 stuk. ms.. 5 pag.. 18 brumaire VIII [9 november 1799].
5. "Memorie over de vesting Meenen", door kapitein-ingenieur Laurillard Fallot.
2 stukken, ms., 3 en 10 pag.. 24 februari 1816.
6. "Memorie van aanval en verdediging over de vesting Meenen", door kapitein-ingenieur Laurillard Fallot.
1 stuk (2 ex). ms.. 18 pag.. september 1817.
7. "Memorie over de vesting Meenen, door kapitein-ingenieur Laurillard Fallot.
1 stuk. ms.. 15 pag.. juli 1820.
8. "Journaal van attaque op het front van de vesting Meenen", door kapitein-ingenieur Laurillard Fallot
1 stuk, ms., 10 pag.. s.d. [ca 1820].
9. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Menin et de ses fortifications", door kapitein Eugène A.J. Cornu.
1 stuk (2 ex). ms.. 41 pag., 31 januari 1838.
10. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Menin", maat aanvullende "Notice descriptive des bassins d'inondation, ouvrages hydrauliques", door kapitein Jean-Baptiste Blondiau.
2 stukken ms., 74 en 28 pag (+ 2 plannen), 11 juli 1847.
11. Notities over Menen. door kapitein Jean-Baptiste Blondiau.
2 stukken, ms., 2 en 8 pag., 18 september 1848 en 17 april 1849.
12. "Mémoire descriptif de la place de Menin et de ses environs", door kapitein Jean-Baptiste Blondiau. 1 stuk, ms., 155 pag., 30 juli 1849.

"Zie ook:21. Oostende-65.

- 13 Notities over de garnizoenen en de verdediging van Menen, door kapitein Jean-Baptiste Blondiau.
4 stukken, 1850-1851.

19. NAMEN

1. "Reconnaissance wegens de tegenwoordige toestand der fortificatien van Namen", door kapitein-ingenieur Evers.
1 stuk, ms., 7 pag., 25 november 1814.
2. "Memorie of korte schets der positie van de voormalige vesting Namen benevens een ontwerp ter verdere bevestiging van dezelve betreffende", door majoor Evers.
1 stuk, ms., 31 pag., 25 februari 1815.
3. Onderhoud en herstellingen - uitbreidingswerken (hoofdzakelijk bestekken).
1 bundels 1816-1818.
4. "Korte memorie van aanval en verdediging voor de vesting Namen met derzelver citadelle en bijbehorende werken". door luitenant-kolonel-ingenieur Evers.
1 stuk ms., 36 pag + 4 ann., 10 november 1817.
5. "Aantekeningen betreffende de vesting Namen".
1 stuk, ms., 16 pag., s.d. [Ca 1817].
6. Onderhoud en herstellingen - uitbreidingswerken (hoofdzakelijk bestekken).
29 bundels, 1819-1827.
7. "Korte memorie over de vesting Namen", door kolonel van Ingen.
1 stuk. ms., 21 pag. + 3 ann., 27 augustus 1820.
8. Eigendomsbewijs van het gebouw "Les Dames Blanches".
1 stuk. 25 mei 1821.
9. Onderhouds- en herstellingswerken - uitbreidingswerken (hoofdzakelijk bestekken).
12 bundels. 1828-1829.
10. Memories en rapporten om de vesting Namen weer in staat van verdediging te brengen.
19 stukken. 6 september 1830 - 2 mei 1831.
11. Bestekken en beschrijvingen van diverse aankopen.
12 bundels. maart 1831 - 1851.
12. Overdracht en overname van militaire gebouwen.
1 bundel. 1832-1844.
13. Briefwisseling betreffende kleine werken aan de versterkte plaats Namen.
10 bundels, 1833-1858.
14. Werken aan de kazerne "Terre Neuve".
1 bundel, 1839.

15. Diverse plannen van werken.
24 stukken. 1840-1856.
16. "Mémoire d'attaque et de défense de la ville et du château de Namur", door luitenant-kolonel Dandelin
1 stuk, ms., 109 pag., 29 december 1840.
17. Varia
1843-1845
18. Brand in de kazerne der Carabiniers in Namen.
1 stuk, 1844-1845
19. Project voor de bouw van een brug bij front I - NN aan de donjon.
1 stuk, 1847.
20. Overstroming in de gebouwen van het arsenaal.
1 stuk, 1849.
21. Diversen over de verdediging van Namen.
1851-1867.
22. Openbare Werken : bouw van een brug over de Samber te Lambusart en verbreding van de brug over de Maas in Namen.
1 bundel, 1861.
23. Spoorlijn Namen-Givet.
8 stukken. 1861.

20. NIEUWPOORT

1. "Mémoire concernant les bâtiments militaires propres a loger les troupes", door de Baronville
1 stuk , mS. 7 pag., 8 januari 1746 (doc. is kopie dd. 16 vendémiaire IV - 28 september 1795)
2. "Mémoire contenant les moyens d'établir l'écluse G projetée et qui doit être placée dans le cric de Nivendam entre les écluses d'Ypres et de Bruges".
1 stuk, ms.. 7 pag. s.d. (an III - 1794-1795)
3. "Mémoire supplémentaire concernant les ouvrages jugés nécessaires à ajouter", door commandant van de genie, Peterinck.
1 stuk, ms.. 4 pag. 1 nivôse IV [22 december 1795].
4. "Mémoire raisonne sur l'état de situation de cette place considérée dans ses établissements et ses divers rapports". door kapitein Lepot.
1 stuk ms. 6 pag., 28 brumaire IX [19 november 1800].
5. "Etat des fortifications de Nieuport", door kapitein van de genie Bousselle.
1 stuk, ms.. 3 pag. 13 messidor IX [2 juli 1801]
6. "Mémoire sur le projet d'une nouvelle écluse à construire à Nieuport en remplacement de celle de la fortification côtée (36) détruite par la tempête du 14 au 15 janvier 1808" en "Mémoire relatif a la reconstruction projetée de l'écluse de la fortification côtée (36), dressé en conformité de la lettre ministérielle du 4 juillet 1808 et destiné à compléter le projet de cette écluse" door kapitein Delile.
2 stukken (samengebonden), ms., 18 en 18 pag., 1808-1809.
7. Mémoire de proposition pour la fixation des limites du terrain militaire tant à l'intérieur qu'à l'extérieur de la place de Nieuport et dépendances" door Ducellier, hoofd van de genie.
1 stuk. ms.. 5 pag.. 10 februari 1813.
8. "Mémoire sur une nouvelle destruction des locaux destinés à renfermer les approvisionnements de siège" door Ducellier, hoofd van de genie.
1 stuk. ms., 6 pag., 22 december 1813.
9. "Memorie wegens de gesteldheid van de vestingswerken en andere militaire aangelegdheden van de stad Nieuwpoort in Vlaanderen, en de projecten welke tot versterking en verbetering van dezelve worden voorgesteld" door le kapitein W. Offerhaus.
1 stuk, ms., 13 pag., 18 februari 1815.
10. "Mémoire sur la place de Nieuport et améliorations qu'elle pourrait subir - Over de vesting Nieuwpoort en de versterkingen welke, aan dezelve kunnen toegebracht worden" door kapitein-hoofdingenier A. Goblet.
1 stuk, ms., 61 pag., 20 maart 1817.

11. "Mémoire sur l'attaque et la défense de la place de Nieuport" door kapitein-ingénieur A. Goblet
1 stuk, ms., 49 pag., 31 oktober 1817.
12. "Bouwkundig journal" van de vesting Nieuwpoort.
1 register. 16 pag., 1 juni 1828 - 31 december 1845.
13. Bestekken betreffende de gewone en buitengewone onderhoudswerken aan de vesting Nieuwpoort.
4 bundels. 1836.
14. Bestekken betreffende de gewone en buitengewone onderhoudswerken aan de vesting Nieuwpoort
5 bundels. 1837.
15. Bestekken betreffende de gewone en buitengewone onderhoudswerken aan de vesting Nieuwpoort.
1 dossier. 1838.
16. "Mémoire sur l'attaque et la défense de la place de Nieuport" door luitenant Cambier.
1 stuk (2ex.), ms., 47 pag., 10 januari 1838.
17. "Mémoire descriptif de la place et des environs de Nieuport", door kapitein 2e klasse Cambier
1 stuk. ms., 109 pag. + 8 schetsen, 15 april 1849.
18. Verslagen over de verdediging van de vesting Nieuwpoort, door kapitein Cambier.
4 stukken, ms., 28 mei 1850 - 7 mei 1851.
19. Bestek voor werken aan de vesting.
2 stukken. 1832.
20. Ontmanteling van de vesting Nieuwpoort.
7 bundels. 1861-1876.

21. OOSTENDE

1. Diverse briefwisseling van en met de "Commission des Travaux Publics - an II."
34 stukken, 23 messidor II - 5e jour sansculotide II [11 juli 1794 - 21 september 1794]
2. Diverse briefwisseling van en met de "Commission des Travaux Publics / Commission de l'organisation du mouvement des armées de terre - an III"
52 stukken, 3 vendémiaire III - 30 fructidor III [24 september 1794 - 16 september 1795].
3. Brieven van de Algemeen Directeur van de Versterkingen en van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar III.
167 stukken. 3 vendémiaire III - 1er jour complémentaire III [24 september 1794 - 17 september 1795]
4. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende. jaar IV.
122 stukken, 2 vendémiaire IV - 4e jour complémentaire IV [24 september 1795 - 20 september 1796]
5. Brieven van het ministerie van Oorlog, jaar IV.
62 stukken, 4 vendémiaire IV - 30 fructidor IV [26 september 1795 - 16 september 1796]
6. Brieven van het ministerie van Oorlog, jaar V.
62 stukken. 8 vendémiaire V - 29 fructidor V [29 september 1796 - 15 september 1797]
7. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar V.
117 stukken, 2 vendémiaire V - 24 fructidor V [2 september 1796 - 10 september 1797]
8. Brieven van het ministerie van Oorlog, jaar VI.
55 stukken, 29 vendémiaire VI - 2e jour complémentaire VI [20 oktober 1797 - 18 september 1798]
9. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar VI.
112 stukken. 3 vendémiaire VI - 30 fructidor VI [24 september 1797 - 16 september 1798]
10. Brieven van het ministerie van Oorlog, jaar VII.
63 stukken, 14 vendémiaire VII - 5e jour complémentaire VII [5 oktober 1798 - 21 september 1799]
11. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar VII.
95 stukken, 1 vendémiaire VII - 4e jour complémentaire VII [22 september 1798 - 20 september 1799]

12. Brieven van het ministerie van Oorlog, jaar VIII.
52 stukken, 5 vendémiaire VIII - 19 fructidor VIII [27 september 1799 - 6 september 1800]
13. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de Oostende, jaar VIII.
55 stukken, 9 vendémiaire VIII - 30 fructidor VIII [1 oktober 1799 - 17 september 1800]
14. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar IX.
77 stukken, 2 vendémiaire IX - 2e jour complémentaire IX [24 september 1800 - 19 september 1801]
15. Brieven van het ministerie van Oorlog, jaar IX.
61 stukken, 2 vendémiaire IX - 3e jour complémentaire IX [24 september 1800 - 20 september 1801]
16. Brieven van het ministerie van Oorlog, jaar X.
39 stukken, 18 vendémiaire X - 30 fructidor X [10 oktober 1801 - 17 september 1802]
17. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar X.
74 stukken, 5 vendémiaire X - 4e jour complémentaire X [27 september 1801 - 21 september 1812]
18. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar XI.
73 stukken, 20 vendémiaire XI - 5e jour complémentaire XI [12 oktober 1802 - 22 september 1803]
19. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar XI.
48 stukken, 18 brumaire XI - 4e jour complémentaire XI [9 november 1802 - 21 september 1803]
20. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar XII.
77 stukken, 5 vendémiaire XII - 21 fructidor XII [28 september 1803 - 8 september 1804]
21. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar XII.
84 stukken, 2 vendémiaire XII - 1e jour complémentaire XII [25 september 1803 - 18 september 1804]
22. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar XIII.
62 stukken, 10 vendémiaire XIII - 17 messidor XIII [2 oktober 1804 - 6 juli 1804]

23. Brieven van het ministerie van Oorlogen van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar XIII.
62 stukken. 10 vendémiaire XIII - 20 fructidor XIII [2 oktober 1804 - 7 september 1805]
24. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, jaar XIV en 1806.
74 stukken. 10 frimaire XIV [1 december 1805] - 30 december 1806.
25. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar XIV en 1806.
43 stukken. 2 vendémiaire XIV [24 september 1805] - 31 oktober 1806.
26. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar 1807.
44 stukken. 22 januari 1807 - 17 december 1807.
27. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, 1807.
63 stukken, 12 januari 1807 - 28 december 1807.
28. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, 1808.
40 stukken, 15 januari 1808 - 17 december 1808.
29. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar 1808.
37 stukken, 11 januari 1808 - 29 december 1808..
30. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, 1809.
70 stukken, 1 januari 1809 - 29 december 1809.
31. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar 1809.
39 stukken, 9 januari 1809 - 31 december 1809.
32. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de 1e Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar 1810.
41 stukken, 2 januari 1810 - 17 december 1810.
33. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, 1810.
53 stukken, 7 januari 1810 - 27 december 1810.
34. Brieven van de Directeur van de Versterkingen van West-Vlaanderen aan de directeur van de genie te Oostende, 1811.
4 stukken, 1 januari 1811 - 23 januari 1811.

35. Brieven van het ministerie van Oorlog en van de le Inspecteur-Generaal van de Genie, jaar 1811. 49 stukken. 16 januari 1811 - 24december 1811.
36. Diversen betreffende gronden, toestand gebouwen, betwistingen. 9 dossiers. 1 nivôse IV [22 december 1795] - 11 juni 1812.
37. Diverse stukken betreffende de vesting Oostende, 1797 - 1813¹¹.
38. Correspondentieregister van de vesting Oostende (met daarin "Règlement pour le service de la place d'Ostende")
1 register. 1808-1809, 1812 - 18 april 1814.
39. "Mémoire sur Ostende", door Lapisse, chef de bataillon au corps impérial du génie.
1 stuk. ms., 17 pag., 19 november 1809.
40. Rapport van het centraal comité der versterkingen betreffende werken in Oostende.
3 stukken, ms., 3 maart 1813.
41. Commentaren op het rapport van het centraal comité der versterkingen betreffende werken in Oostende van 3 maart 1813 door kolonel Ardant, directeur der versterkingen. Bestek voor de werken
2 stukken, ms., 1813.
42. Overzicht van de budgetten 1813 en 1814 voor de werken in Oostende.
1 stuk. ms., 39 pag., s.d. [1814].
43. "Onderzoek wegens de mogelijkheid eenen te stellen inundatie om de vesting Oostende", door kapitein Valter
1 stuk, ms., 6 pag., december 1814.
44. "Korte memorie wegens de vesting Oostende met betrekking tot de ontwerpen welke tot verbetering derzelfde fortificatien door den ondergetekende voorgesteld zijn", door kapitein Valter.
1 stuk. ms., 12 pag., 3 februari 1815.
45. "Memorie van aanval en verdediging voor de vesting Oostende met bijhorende werken", door le kapitein-ingenieur Pasteur.
1 stuk, ms., 56 pag., 20 september 1817.
46. "Lijst der militaire gebouwen & werken onder het beheer der genie binnen de vesting Oostende".
1 stuk, ms., 9 pag., 1 januari 1821.
47. Aantekeningen over de vesting Oostende.
1 stuk, ms., 15 pag.;, s.d. [1823 - 1830]

11 Aankoop Eric Speckaert, 29januari 1975.

48. "Memorie van aanval en verdediging over de vesting Oostende", door le kapitein Hasseur.
1 stuk. ms.. 31 pag., 30 september 1825.
49. Voorstellen en ontwerpen voor werken aan de vesting Oostende.
7 stukken. sd.[1826-1828].
50. Verslag over de toestand van de vesting Oostende
1 stuk. ms.. 15 pag., 25 november 1827.
51. "Rapport betrekkelijk het herstellen der vestingswerken van Oostende"
1 stuk. ms.. 72 pag., 6 oktober - 26 november 1827.
52. Diverse briefwisseling betreffende de vesting Oostende.
2 bundels. 1830-1831.
53. Diverse briefwisseling betreffende de vesting Oostende.
2 bundels, 1832.
54. Diverse briefwisseling betreffende de vesting Oostende.
2 bundels. 1833.
33. Diverse briefwisseling betreffende de vesting Oostende.
3 bundels. 1834.
56. Diverse briefwisseling betreffende de vesting Oostende.
1 bundel. 1837.
37. Diversen betreffende werken in Oostende.
10 stukken, 1832-1846.
58. Proces-verbaal van de conventie tussen de genie en de spoorwegen voor de bouw van een station.
4 stukken. 1838-1840.
59. Historiek van de vesting Oostende, door majoor Vermeylen
1 stuk. ms., 29 pag., 30 januari 1839.
60. Beschrijving van de gebouwen van de vesting Oostende, door majoor Vermeylen.
1 stuk, ms., 16 pag., 16 september 1840,
61. Inventaris van alle sleutels van de vesting Oostende.
1 stuk. 29 oktober 1840.
62. "Mémoire d'attaque et de défense de la place d'Ostende", door kapitein-commandant Poswick.
1 stuk, ms.; 57 pag., 7 juni 1843

63. Gewoon onderhoud van de militaire gebouwen in Oostende.
1 stuk. 1844-1845.
64. Overzicht an de getijden in de haven van Oostende.
1 stuk. 23 - 29 augustus 1846.
65. Verdedigen van Oostende en Menen tegen een mogelijke onverhoedse aanval.
2 stukken, februari - maart 1848.
66. "Mémoire descriptif de la place d'Ostende et de ses environs", door le kapitein Trumper.
1 stuk. ms.. 176 pag., 20 december 1849.
67. Memories over de bewapening en de verdediging van Oostende, door kapitein Trumper.
4 dossiers. 1850 - 1851.
68. Notitie van hoofdingenieur Crepin over de ontmanteling van de vesting Oostende.
1 stuk, ms.. 12 pag., oktober 1867.

22. OUDENAARDE

1. "Mémoire d'attaque et de defense"
1 stuk ms.. 10 pag., 28 januari 1839
2. "Mémoire sur la place d'Oudenaerde". door 1e kapitein Crets.
1 stuk. ms.. 26 pag. + plan, 3 augustus 1843
3. "Notice des ouvrages hydrauliques. manoeuvres d'eau, inondations dépendant de la place d'Oudenaerde". door majoor Groulard.
1 stuk. ms.. 31 pag., 11 mei 1848
4. "Mémoire descriptif de la place d'Oudenaerde et de ses environs", door majoor Groulard.
1 stuk. ms., 194 pg. + plan en tabel. 28 februari 1850.
5. Notities over de verdediging van Oudenaarde, door majoor Groulard
4 stukken, oktober 1850 - mei 1851.
6. Notitie over de verdedigingsgarnizoenen van Oudenaarde.
1 stuk. ms.. 12 pag., s.d.

23. PHILIPPEVILLE

1. Memorie over de vesting Philippeville. door kapitein-ingenieur Bergsma.
1 stuk ms., 11 pa., 29 december 1815.
2. tappen betrekkelijk de casernen en gebouwen in Philippeville welke aan de fortificatie behoren-. door kapitein-ingenieur Kool.
1 stuk (2 ex.), ms., 11 pag., 14 maart 1816.
3. "Korte memorie betrekkelijk de vesting Philippeville". door kapitein-ingenieur Kool.
1 stuk ms., 9 pag., 10 april 1816.
4. " Memorie betrekkelijk de mijnen te Philippeville door kapitein-ingenieur Kool.
1 stuk (2 ex). ms., 9 pag., 23 mei 1816.
5. Boekhoudkundig register voor Philippeville en Marienbourg
1 register. 1816-1822.
6. "Memorie van aanval en verdediging der vesting Philippeville" door kapitein ingenieur Kool.
1 stuk. ms., 28 pag., 1 oktober 1817.
7. "Gedetailleerde opgave van de dimensien en capaciteit der militaire gebouwen te Philippeville" door kapitein Beckman.
1 stuk. ms., 6 pag., s.d. [1818]
8. Staat der kazernen. stallen en manege te Philippeville in 1819, door le kapitein ingenieur Beckman.
1 stuk. Ms., 8pag., 30 juni 1819.
9. Memorie over de vesting Philippeville. door kolonel Van Ingen.
1 stuk. ms., 10 pag. + 3 ann., 27 augustus 1820.
10. Fragment (4e en laatste hoofdstuk) van een verslag over de vesting Philippeville.
1 stuk. Ms., 7 pag., 8 december 1823.
11. "Memorie wegens de herstelling der vesting Philippeville in 1816, 1817 en 1818".
1 stuk (2 ex), ms., 20 pag., 5 mei 1824.
12. "Opgave der verschillende gebuwen ...in de vesting Philippeville".
1 stuk. ms., 13 pag., 13 mei 1826.
13. 'Globale opgave der benooidige hoeveelheid boomstammen die men rekene dat benooidige zullen zijn om de vesting Philipstad in staat van verdediging te stellen alsmede der benooidige palissaden spijkers en vreischede ruiters".
1 stuk (2ex), ms., 5 pag., 28 september 1830.

14. Tabellen die toegevoegd waren aan een (ontbrekende) memorie van anaval en verdediging, door kapitein Meyers.
5 stukken, 10 december 1838.
15. Afbraakwerken aan front nr. 2 van de vesting Philippeville.
3 stukken, 9 juli 1839.
16. Overzicht van de werken nodig om Philippeville te beshermen tegen ene overhoedse aanval, door capitein L.A. Brouta.
1 stuk, ms., 7 pag., 26 oktober 1840
17. "Rapport sur la situation de la place de Philippeville et sur les travaux à exécuter pour la meure en état de defense", door majoor Brouta.
1 stuk (2 ex). ms., 53 pag., 11 november 1840.
18. "Mémoire d'attaque et de défense de la Place de Philippeville", door kapitein Brouta
1 stuk, ms., 59 pag., 4 december 1840.
19. Diversen betreffende de vesting Philippeville (onderhoud, verdediging, werken...)
1848.
20. Notitie over Philippeville. door majoor Guilick
1 stuk. ms., 6 pag., 8 juni 1850.
21. "Notice sur les armements de sûreté, de sûreté renforcé et de défense"
1 stuk, ms., 13 pag., 9 november 1850.
22. Werken aan de vesting Philippeville.
1 bundel. 1854.
23. Overzicht van de kosten voor de ontmanteling van de vesting.
1 bundel. 1854-1856

24. FRANKRIJK

1. Memorie over en beschrijving van de versterkingen van Parijs. door kapitein E. Lagrange.
1 stuk (2 ex), ms., 118 pag., 20 oktober 1845.
2. Memorie over en beschrijving van de versterkingen van Lyon, door kapitein E. Lagrange.
1 stuk, ms., 98 pag., 4 december 1846.
3. Memorie over en beschrijving van de versterkingen an Belfort, door kapitein E. Lagrange.
1 stuk, ms., 39 pag., 23 februari 1847.
4. Memorie over en beschrijving van de versterkingen van Grenoble, door kapitein E. Lagrange.
1 stuk, ms., 41 pag.. s. d. [1847].
5. 'Rapport sur un voyage fait en France du 14 avril au 1er mai 1872, door majoor G.A.A. Gratry met inlichtingen over de versterkingen te Parijs en omgeving, aan de grens met Duitsland, de forten van Bonnelle en Seigny in Langres en in diverse kleinere plaatsen.
1 stuk ms., 49 pag., 30 mei 1872.

25. GROOT-HERTOGDOM LUXEMBURG - LUXEMBURG

1. Rapport over de vesting Luxemburg, door Vauban.
1 stuk. ms., 22 pag., 27 augustus 1684 (kopie) (begin 19e eeuw?).
2. "Description particulière des ouvrages des fortifications de la ville de Luxembourg, de leurs souterrains. galleries, mines et fougasses et des bâtiments militaires contenues dans la dite ville relatives au plan", door luitenant-kolonel Dejamez.
1 stuk. ms., 64 pag., 1 mei 1776 (kopie begin 19e eeuw ?).
3. "Rapport over de vesting Luxemburg" door kolonel Van Ingen, met aanhangsel met statistische gegevens.
2 stukken, 35 + 7pag., 28juni 1816.
4. Raming van de kosten voor het herstellen van de vesting Luxemburg.
1 stuk ms., 13 pag., 8 september 1816.
5. Convention entre Leurs Majestés le Roi des Pays Bas et le Roi de Prusse concernant la forteresse de Luxembourg conclue à Frankfort sur le Main le 8 novembere 1816. Ratifiée de part et d'autre le 18 novembre et le 2 décembre 1816 et dons les actes ont été échangé le 28 décembre 1816".
4 stukken (F en D), 1816-1817.

26. NEDERLAND - ALGEMEEN

1. Bestek voor het bouwen van versterkingen in de omgeving van het dorp Westervoort, het zgn. Geldersoost (onvolledig)
1 stuk (2 ex). ms. 24 pag., 1740.
2. Memories betreffende de verdediging van de Ameliapolder (van Geertruidenberg tot aan de Hoge Zwaluw).
3 stukken. ms., 15 mei 1747.
3. Memorie betreffende de verdediging van Geertruidenberg.
1 stuk. ms., 5 pag.. 18 november 1798.
4. Bestek voor de werken aan vijf inundaue-sluizen.
1 stuk, gedrukt. 30 pag., s.d. [ante 1800]
5. Bestek voor de bouw van een kazerne voor de koninklijke garde in 's Gravenhage.
1 stuk. ms., 47 pag., 24 juni 1807.
6. Twee memories over de verdediging van Cadzand. door kapitein De Kin .
2 stukken, 6 en 13 pag., 29 juni en 6 juli 1809.
7. Notitie over de vesting Grave en omgeving, door kapitein Patris.
1 stuk (2 ex). ms., 10 pag., 9 februari 1810.
8. Beschrijving van de vesting 's Hertogenbosch en van Heusden, door Pierrard.
2 stukken, ms., . 12 en 2 pag., juni 1810.
9. Rapport over de vesting Breda, door kapitein D. Deguo
1 stuk (2 ex). ms.. 17 pag., 28 oktober 1810.
10. "Memorie wegens het in staat van defensie stellen der vesting Steenberg en onderhorige posten" door kapitein Beckman.
1 stuk (3 ex). ms., 39 pag., 20 juli 1815.
11. "Korte memorie betrekkelijk de vesting Willemstad, met dezelve onderhorige posten en batterijen, door kapitein-ingenieur J.M. Van der Wyck.
1 stuk (2 ex), 7 pag., 8 augustus 1815.
12. Notitie betreffende 's Hertogenbosch door majoor Valter.
1 stuk, ms., 16 pag., 31 december 1815.
13. Proces-verbaal van ene vergadering gehouden te Nijmegen op 17 februari 1816 met de luitenant-generaal inspecteur der fortificaties en de colonels-directeurs van de 1e, 2e, 3e en 4e directies over diverse versterkingen.
1 stuk, ms., 45 pag., 1816.

14. Notitie over de ontmanteling van de versterkingen te Steenbergen. Geertruidenberg en Heusden
1 stuk.ms.,4 pag., 15 december 1816.
15. “Korte memorie bevattende de wijze to bevestiging van het Oostelijk frontier der Noordelijke
Provincien van het Koninkrijk der Nederlanden” door luitenant-geneer inspecteur-generaal
der fortificaties. Kravenhoff.
I stuk(3 ex). 20 pag., 2 juni 1818.
16. Berekening van de tijd nodig voor het onder water zetten van het gebied rond de 2e linie aan de
oostelijke grens. door luitenant-geneer inspecteur-generaal der fortificaties, Kravenhoff.
1 stuk, ms., 62 pag., 30 november 1819.
17. Notities en briefwisseling van het Belgische gezantschap in Den Haag betreffende de
versterkingen in Nederland.
1907.

27. NEDERLAND - BERGEN-OP-ZOOM

1. "Memorie van attaque en defensie der vesting Bergen-op-Zoom", door kapitein C. Gey.
1 stuk (2 ex). ms., 80 pag. + plain, 25 september 1815.
2. "Memorie ter verbetering der vestingswerken van Bergen-op-Zoom", door le kapitein-
ingénieur C. Gey.
1 stuk, ms., 30 pag. + 6 tekeningen, 12 maart 1819.

28. NEDERLAND - BREDA

1. "Mémoire relatif à la forteresse de Breda", door Hennequin.
1 stuk ms., 13 pag., 22 september 1804..
2. "Rapport sur la place de Breda", door kolonel Le Grand.
1 stuk (2 ex). ms., 17pag., 2 december 1810.
3. "Mémoire topographique sur la direction des fortifications de Breda", door kolonel Le Grand.
1 stuk ms 35pag., 1813.
4. Memorie in verband met het in staats van verdediging brengen van de vesting Breda door kapitein-ingenieur J.D Pasteur.
1 stuk. ms., 13pag + 5 bijlagen. 20maart 1814.
5. "Memorie over de vesting Breda". door le kapitein J.D. Pasteur,
1 stuk. ms., 74 pag., 2 oktober 1815.
6. "Extract uit de memorie van het Groot Committé Centraal van genie en Artillerie, geformeerd in het najaar van 1808 en voorjaar van 1809 betrekkelijk het frontier van Brabant. Aanmerkingen geformeerd in december 1815 door kolonel directeur Van der Plaat".
1 stuk. ms., 51 pag., december 1815.
7. "Bestek voor de Ginnekenspoort binnen Breda",
1 stuk. ms.. 7 pag. + 1 tekening, s.d. [1815-1830].

29. NEDERLAND - MAASTRICHT

1. "Memorie van aanval en verdediging over de vesting Maastricht", door luitenant-kolonel Van de Wyck en kapitein Versteegh.
1 stuk. Ms., 95 pag., 20 februari 1818.
2. Briefwisseling hoofdzakelijk betreffende incidenten met Nederlandse troepen in de citadel van Maastricht.
51 stukken 19 maart 1832-25 november 1840.
3. Maastricht : vrijheid van communicatie (artikel 4 van de conventie).
20 stukken. 7 februari 1833 - 12 juni 1833
4. Maatregelen betreffende de citadel van Maastricht.
25 stukken. 16 oktober 1833 - 27 oktober 1833.
5. Vermindering van de bewapening van Maastricht.
10 stukken. 1854.

30. NEDERLAND - VENLO

1. "Memorie van aanval en van verdediging over de vesting Venlo", door majoor-Ingenieur F. Brunsveld van Hulten.
1 stuk (2 ex). ms., 20pag + 5 ann., 31 oktober 1817.
2. "Memorie van aanval en verdediging over de vesting Venlo".
1 stuk, ms., 33 pag., 1819.
3. "Inventaire général du matériel de l'artillerie et génie à Venlo le 1 novembre 1830".
1 stuk. Ms., 96 pag + 8 ann., 21 november 1830.
4. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Venlo", door kapitein Eyckholt.
1 stuk. ms., 50 pag., 1 februari 1831.
5. "Rapport concernant la situation de la place de Venlo", door majoor Eyckholt en majoor Vermeylen,
1 stuk. ms., 21 pag. 7 augustus 1831.
6. Notities over Venlo.
4 stukken. ms.. 10 november 1831 - 16 oktober 1832.
7. Diverse dossiers betreffende kleinere werken in Venlo.
1832-1836.
8. Rapport over de inundaties rond Venlo in 1831, 1832 en 1833.
1 stuk (2 ex), 9 pag., 2 november 1833.
9. "Notice concernant le projet d'établir des mines defensives en avant du dort Ginckel à Venlo",
door majoor Eyckholt.
1 stuk. ms., 27 pag., 25 februari 1833.
10. "Mémoire d'attaque et de défense".
1 stuk. ms., 53 pag., 1833.
11. Rapporten en notities over Venlo.
4 stukken. ms., 1835-1837.
12. "Mémoire d'attaque et de défense de la place de Venlo", door kapitein Bourgois.
1 stuk. ms., 35 pag + 9 ann., 30 december 1837.

INDEX

Antwerpen: 1-4.6.7
ARDANT. officier in Franse dienst: 21-41
Ath: 1-4
BACKENSEERT. officier in Hollandse dienst: 6-6, 7; 14-8
BARAILOU. officier in Franse dienst: 14-5
BARONVILLE. DE: 20-1
Barchon: 16-37
Beaumont: 8-6
BECKMAN. officier in Hollandse dienst: 23-7, 8; 26-10
Belfort: 24-3
Bergen: 1-3.4.6.7.8
BERGSMA, officier in Hollandse dienst: 23-1
BERTEN. officier in Belgische dienst, minister: 3-11
BLAAUN. J. G.. officier in Hollandse dienst: 2-2
BLANDIAU. J.B., officier in Belgische dienst: 18-10, 11, 12, 13
Boncelles: 16-37. 38
Bonnelle (Frankrijk): 24-5
BOURGEOIS. officier in Hollandse dienst: 6-8
BOURGOIS. P.J., officier in Belgische dienst: 9-9, 10, 11; 14-31; 30-12
BOUSSELLE. officier in Franse dienst: 20-5
Breda: 26-9
Brialmont: 13ter-6
BROUTA. L.A.. officier in Belgische dienst: 13bis-6; 23-14
Brugge: 1-2
BRUNSVELD VAN HULTEN, F., officier in Hollandse dienst: 30-1
Cadzand: 26-6
CAMBIER. AC.. officier in Hollandse dienst: 16-2
CAMBIER. F.P., officier in Belgische dienst: 12-12 20-16, 17, 18
CAMBIN: 14-3
CARMICHAËL-SMITH, officier in Engelse dienst: 1-4
CASTERMAN, officier in Belgische dienst: 9-4
Charleroi: 1-3, 6, 7, 8
Chaudfontaine: 16-37
COEHOORN, Menno baron van, officier in Engelse dienst: 1-1
CORNU. Eugene A.J., officier in Belgische dienst: 18-9
CREPIN, officier in Belgische dienst: 21-68
CRETS, officier in Belgische dienst: 8-10; 22-2
Damme: 1-2
DANDELIN, officier in Belgische dienst: 19-16
DEJAMEZ, officier in Oostenrijkse (?) dienst: 25-2
DEJARDIN, officier in Belgische dienst: 10-17

DEGUO. D., officier in Hollandse dienst: 26-9
 DELILE, officier in Franse dienst: 20-6
 Dender: 4-1
 Dendermonde: 1-6, 7
 DESPET. officier in Belgische dienst: 14-26
 Diest: 1-6, 7; 9-17
 Dinant: 1-6, 7
 DIXON. W.M.. officier in Engelse dienst: 3-12
 Doornik: 1-3, 4, 6, 7
 DUCELLIÉ officier in Franse dienst: 20-7, 8
 DUTILLOEUL. Ch., officier in Belgische dienst: 12-8

 Eksel: 5-3
 Embourg: 16-37
 ENGELÉN. H., officier in Hollandse dienst: 12-4, 5
 ESPELBEEK. officier in Hollandse dienst: 6-10
 Evegnée: 16-37
 EVERS. officier in Hollandse dienst: 19-1, 2, 4
 EYCKHOLT, officier in Belgische dienst: 8-6, 7; 12-10, 11; 30-4, 5, 9

 Flémalle: 16-37
 Fléron: 16-37
 FREMONT, officier in Belgische dienst.

 Geertruidenberg (Nederland): 26-2, 3, 14
 Geldersoost (Nederland): 26-1
 Gent: 1-4
 GEY. C.. officier in Hollandse dienst: 27-1, 2
 Givet: 19-23
 GLOZE. officier in Belgische dienst: 3-5
 GOBLET, A. [d'Alviella], officier eerst in Hollandse dan in Belgische dienst: 8-6; 9-10; 12-5; 20-10, 11
 GRAND. LE, officier in Franse dienst: 28-2, 3
 Grave (Nederland): 26-7
 Gravenhage 's: zie Haag. Den
 Grenoble: 24-4
 GROULARD, officier in Belgische dienst: 22-3, 4, 5
 GUILICK, officier in Belgische dienst: 23-20
 Haag, Den: 26-5, 12
 HASSEUR, officier in Hollandse dienst: 21-48
 Hechtel: 5-3
 HENNEQUIN, officier in Franse dienst: 28-1
 Herkenrode: 13bis-4, 5
 Hertogenbosch, 's: 26-8
 Heusden (Nederland): 26-8, 14
 Hoei: 1-3, 6, 7 ; 16-5

Hollogne: 16-37
HUDSON LOWE. officier in Engelse dienst: 1-3
HUYBRECHT. officier in Belgische dienst: 15-1

Ieper: 14
INGEN. Van, officier in Hollandse dienst: 2-1, 5 ; 8-5; 19-7; 23-9; 25-3
KEREN S. officier in Belgische dienst: 14-27, 28, 29, 30
KETH, DE. officier in Hollandse dienst: 16-1
KIN, DE. officier in Hollandse dienst: 26-6
KOOL. officier in Hollandse dienst: 23-2, 3, 4, 6
Kortrijk: 1-1
KRAYENHOFF, officier in Hollandse dienst: 26-15, 16
Kruibeke: 3-29
LAFFAN. R.M, officier in Engelse dienst: 3-12
LAGRANGE, E., officier in Belgische dienst: 24-1, 2, 3, 4
Lambusart: 19-22
LANNOY, Jean E. De, officier in Belgische dienst: 3-7, 8, 11, 14, 15, 20
Lantin: 16-37
LAPISSE, officier in Franse dienst: 21-39
LAURILLARD FALLOT, officier in Hollandse dienst: 14-6; 18-5, 6, 7, 8
LEPOT, officier in Franse dienst: 20-4
LOBRY. officier in Hollandse dienst: 14-9, 10, 16
Loncin: 16-37
LORAND, H.H., officier in Belgische dienst: 8-11
Luik: 1-3, 6, 7 ; 3-25
Lyon: 24-2

MAHIEUX. officier in Hollandse dienst: 6-9; 12-6
Maas: 19-22
MAN, E. DE. officier in Belgische dienst: 9-6, 8 ; 10-7
Mariembourg: 23-5
Marine: 3-2
MATEL. officier in Franse dienst: 18-2
Menen: 21, 65
MEYERS. officier in Belgische dienst: 23-14
MOCKEL. P.A., officier in Belgische dienst: 12-13, 14, 15
MULLE. Charles Eugène, officier in Belgische dienst: 3-17
Namen: 1-3, 6, 7, 8
Nieuwpoort: 1-1, 4, 6, 7
Nijmegen: 26-13
NINABERS, officier in Hollandse dienst: 2-3

OFFERHAUS, W., officier in Hollandse dienst: 20-9
OORTWIJN, officier in Hollandse dienst: 8-4

Oostende: 1-1, 4, 6,7
Oudenaarde: 1-4, 6, 7

Parijs: 24-1, 5
PASTEUR, officier in Hollandse dienst: 21-45, 28-4, 5
PATRIS, officier in Hollandse dienst: 26-7
PETERINCK, officier in Franse dienst: 20-3
PIERARD, officier in Hollandse dienst: 26-8
PLAAT, VAN DER. officier in Hollandse dienst: 28-6
Pontisse: 16-37
POSWICK, officier in Hollandse dienst: 21-62
PRAET, Jules VAN. Belgisch politicus: 3-12

RAPPARD, VAN. officier in Hollandse dienst: 14-25
ROGIER, Charles. Belgisch minister: 3-11
ROISIN, DE. officier in Belgische dienst: 3-5
ROLAND. officier in Belgische dienst: 13-1

Samber: 19-22
Schelde: 3-1, 2, 4 ; 9-2
SCHULLEN, officier in Hollandse dienst: 6-13
Seignv (Frankrijk): 24-5
SMITS. officier in Belgische dienst: 8-17
Spoorwegen: 4-1 ; 19-23 ; 21-58
Steenbergen: 26-10, 14
SUES, officier in Belgische dienst: 6-17 ; 9-S

TRUMPER, officier in Belgische dienst: 21-66, 67

VALTER. officier in Hollandse dienst: 21-44 ; 26-12
VAUBAN: 25-1
VEYE, DE, officier in Hollandse dienst: 6-4, 8
VERMYLEN officier in Belgische dienst: 12-12 ; 21-59, 60 ; 30-5
VERMYLEN, officier in Hollandse dienst: 6-5
VERSTEEGH, officier in Hollandse dienst: 29-1

WEILER, J.G., officier in Belgische dienst: 12-13
Westervoort (Nederland): 26-1
Willemstad (Nederland): 26-11
WITSENBORG, officier in Hollandse dienst: 5bis-1, 2
WITTE, DE, officier in Belgische dienst: 9-13
WITTEMBERG, Charles: 11-4
WYCK, J.M. VAN DER, officier in Hollandse dienst: 26-11, 29-1

YSENBEEK, officier in Hollandse dienst: 12-2, 3

INHOUDSTAFEL

Inleiding	1
1. Algemeen	1
2. Aarlen	2
3. Antwerpen	3
4. Ath	6
5. Beverio	7
5bis. Binche	12
6. Bouillon	13
7. Brasschaat	15
8. Charleroi	16
9. Dendermonde	18
10. Diest	20
11. Dinant	22
12. Doornik	23
13. Gent	25
13bis. Hasselt	26
13ter. Hoei	27
14. Ieper	28
14bis. Kortrijk	31
15. Lier	32
16. Luik	33
17. Mariembourg	36
18. Menen	37
19. Namen	39
20. Nieuwpoort	41
21. Oostende	43
22. Oudenaarde	49
23. Philippeville .	50
24. Frankrijk	52
25. Groot-Hertogdom Luxemburg - Luxemburg	53
26. Nederland - Algemeen	54
27. Nederland - Bergen-op-Zoom	56
28. Nederland - Breda	57
29. Nederland -Maastricht	58
30. Nederland - Venlo	59
Index	60